

Návrh nového evropského rozpočtu je zveřejněn. Vyvolává obavy z nejasného zacílení veřejných prostředků

17.7.2025 - | Cde-org.cz

Společná tisková zpráva Centra pro dopravu a energetiku a Hnutí DUHA

Evropská komise zveřejnila první oficiální návrh nového víceletého finančního rámce po roce 2027. Nový rozpočet, který pracuje s **historicky nejvyšší částkou 2 bilionů EUR**, přichází v turbulentní době významných geopolitických otřesů a akcelerující změny klimatu. Bezprecedentní objem financí ale dostatečně nereflektuje potřebu **investic do energetické nezávislosti včetně podpory sociálně zranitelných skupin obyvatel, ohrožených proměnou energetiky, které jsou nyní pro Evropu klíčové**. Občanský panel, který byl součástí konzultačního procesu k přípravě návrhu, jednoznačně zdůraznil potřebu investic do adaptace na klimatickou změnu, její mitigaci a prevence dalších souvisejících krizí.

Návrh slučuje několik existujících nástrojů pro podporu dekarbonizace a spravedlivé transformace do jednoho - konkrétně Kohezní fond, Fond spravedlivé transformace a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. **Sjednocení fondů by mohlo omezit podporu strukturálně slabších regionů a zpomalit tak jejich rozvoj, který je zásadní pro úspěšnou transformaci směrem k čistým zdrojům**. Ztráta cílené podpory a rozpuštění veřejných zdrojů v rozpočtu s nejasným záměrem jejich využití představuje nejen pro uhelné regiony velké riziko. Podobný osud hrozí i programu LIFE, jedinému evropskému finančnímu nástroji zaměřenému výhradně na ochranu přírody, včetně podpory zapojení občanské společnosti. Místo potřebného posílení, které by odpovídalo jeho dosavadním úspěchům, se navrhuje jeho rozpuštění do několika fondů. Návrh rozpočtu navíc nestanovuje cíle pro financování biodiverzity.

Navzdory požadavkům občanské společnosti, včetně **českých ekologických organizací**, umožňuje stávající návrh i **nadále dotovat fosilní paliva z veřejných financí**. To dále posiluje evropskou závislost na dodavatelích jako je Rusko nebo USA a prodlužuje podporu aktivit poškozujících životní prostředí. Podpora fosilních paliv podkopává evropské úsilí směřovat ke klimatické neutralitě a nijak nepomáhá zvyšovat energetickou bezpečnost a soběstačnost.

„Návrh rozpočtu nabízí pro Česko výbornou příležitost zlepšit naši konkurenceschopnost, kterou dnes významně omezují vysoké ceny energií a paliv, které ve velké míře dovážíme ze zahraničí,“ dodává k rozpočtovému návrhu **Ondřej Pašek, energetický expert Hnutí DUHA**. „I při nižším objemu financí pro Česko dokážeme při jejich efektivním využití a strategickém zaměření na rozvoj domácích obnovitelných zdrojů a snížení cen energie významně zlepšit naši konkurenceschopnost i rozpočty domácností.“

Centrum pro dopravu a energetiku se aktivně podílí na tvorbě evropského rozpočtu prostřednictvím platformy Koheze 28+ při Ministerstvu pro místní rozvoj. Spolu s dalšími evropskými organizacemi zabývajícími se energetikou a klimatem dlouhodobě požaduje nulovou podporu fosilním projektům, strategické využití zdrojů z emisního systému EU, investice do technologií a zvýšení energetické účinnosti, cílenou podporu komunitní energetiky, důsledné dodržování principu „významně nepoškozovat“ a sladění klimatických a sociálních opatření.

Hlasy státních institucí, byznysu a finančního sektoru nicméně na všech úrovních rozhodování o rozpočtu tvoří drtivou většinu a není proto snadné požadavky občanské společnosti prosazovat.

„Děje se tak navzdory Evropskému kodexu chování pro partnerskou spolupráci, který ustanovuje spravedlivý podíl na tvorbě evropské legislativy mezi zástupci občanské společnosti a dalších subjektů,” říká **expertka na fondy EU Centra pro dopravu a energetiku Jana Pospíšilová Maussen**.

Právě v tomto kontextu je nezbytné důsledně naplňovat princip partnerství jakožto přístupu sdílené odpovědnosti a aktivního zapojení komunit do plánování a využití evropských fondů. Tento přístup prokazatelně **posiluje odolnost komunit, regionů i celé společnosti**, a pomáhá zapojení těch, kterých se rozhodnutí týká. Demokratizace rozhodování je proto dalším z klíčových požadavků CDE.

Návrh Komise v současné podobě postrádá potřebnou ambici a hrozí, že povede k necílenému nebo neefektivnímu využívání veřejných prostředků. Rozpočet je nyní v rukou Evropského parlamentu a vlád členských států, které mají možnost ovlivnit jeho odpovědnější, udržitelnější a spravedlivější podobu.

Kontakty:

Ondřej Pašek, energetický expert Hnutí DUHA,
ondrej.pasek@hnutiduha.cz, 608 381 602

Eva Pernicová, tisková mluvčí Hnutí DUHA,
eva.pernicova@hnutiduha.cz, 734 770 020

Jana Pospíšilová Maussen, expertka na fondy EU Centra pro dopravu a energetiku
jana.pospisilova@cde-org.cz, 724 296 179

Zaujal Vás tento článek?

Doporučte článek známým!

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/navrh-noveho-evropskeho-rozpocetu-je-zverejnen-vyvolava-obavy-z-nej-asneho-zacileni-verejnych-prostredku/2801>